

Edward Krause, Marek Chłodnicki, Andrzej Krzyszkowski

Szamotuły, woj. poznańskie. Zamek Górków

Informator Archeologiczny : badania 15, 256-257

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

należy uznać relikty zabudowy klasztornej, odsłonięte na arze 283/313. Wykop badawczy założono tu w związku z zamierzonym znacznym obniżeniem terenu, mającym na celu osuszenie wilgoci w pomieszczeniach klasztornych. Odsłonięte fundamenty zlokalizowane na terenie niewielkiego wirydarza, przebiegają po linii północ-południe. Nienaruszona stratygrafia warstw kulturowych pozwala datować je wstępnie w granicach II poł. XIII w. i I poł. XIV w. Podobnie należy datować przebadane zachodnie fundamenty obecnych zabudowań klasztornych w obrębie wirydarza. Jednakże ich analiza, dotycząca zarówno pełnej rekonstrukcji układu przestrzennego, jak i większego sprecyzowania chronologii, możliwa będzie po dokonaniu większej ilości odkrywek archeologiczno-architektonicznych.

Na uwagę zasługuje fakt, że badania przeprowadzone w wirydarzu, gdzie zachowany został nienaruszony układ stratygraficzny oraz od południowej strony plebanii /ar 430/ nie wykazały istnienia warstw, które można by datować wcześniej niż na przełom XII/XIII w. Fakt ten wyklucza możliwość istnienia na terenie wzgórza klasztornego jakiegokolwiek osadnictwa wcześniejszego niż klasztorne.

Badania będą kontynuowane.

SZAMOTUŁY
woj. poznańskie
Zamek Górków

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Poznaniu

Badania prowadzili: mgr Edward . ause /autor sprawozdania/, Marek Chłodnicki, Andrzej Krzyszowski, Finansował Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Drugi sezon badań PAK, Zamek średniowieczny, ślady osadnictwa wczesno-średniowiecznego, kultury przeworskiej i łużyckiej.

Pracownia wznowiła prace badawcze na zamku po przerwie trwającej od 1973 r. Wykonano plan sytuacyjno-wysokościowy zamku wraz z najbliższym otoczeniem, badania geofizyczne elektro-oporowe oraz rozpoczęto badania przy zastosowaniu metody wiertniczej.

Prace wykopaliskowe skoncentrowano przy narożniku północno-zachodnim budynku zamkowego. Wytyczono 5 wykopów o powierzchni 127 m². Do calca zbadano 4 wykopy. Efektem ich było m. in. odkrycie murów z okresu funkcjonowania zamku, jak i też późniejszych przebudówek. Wyróżniono 31 obiektów nieruchomych w postaci niewielkich jam, dołków posłupowych i wkopów. Na uwagę zasługuje obiekt nr 1 z wykopu VIII D określony wstępnie jako pozostałość półziemianki kultury przeworskiej.

Najliczniejszą grupę źródeł ruchomych oprócz kości stanowi ceramika nowożytna i późnośredniowieczna z 2 poł. XIV-XVI w. Znalaziono także

nieliczne ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych z ok. połowy XIII wieku, których dotychczas nie znajdowano na stanowisku. W warstwie próchnicy pierwotnej trafiają się oprócz w/w także ułamki naczyń kultury przeworskiej i łużyckiej.

Materiały z badań z roku 1981 znajdują się w PAK PP PKZ O/Poznań.

Badania będą kontynuowane.

SZCZEBRZESZYN
woj. zamojskie

Uniwersytet im. Marii
Curie-Skłodowskiej
Zakład Archeologiczny
w Lublinie

Badania prowadziły dr Irena Kutylowska i dr Stanisława Hoczyk-Siwkowa /autorka sprawozdania/. Finansował Urząd Miasta i Gminy w Szczebryeszynie. Trzeci sezon badań. Zamek późnośredniowieczny. Osada i cmentarzysko wczesnośredniowieczne.

W wyniku wykopalisk prowadzonych w latach 1978-1979 stwierdzono różnorodne użytkowanie wzgórza zamkowego, począwszy od wczesnego średniowiecza /jama zasobowa z VII w., ziemianka mieszkalna z X w., cmentarzysko szkieletowe z XII-XIII w./, aż do czasów współczesnych. W obecnym sezonie wykopy założono przy pozostałościach zamku oraz w miejscu aktualnie używanego dojścia na wzgórze. Eksplorację przeprowadzono w 12 wykopach, przebadano łącznie 65,9 m².

W wykopach przy zamku /XVI A C, XVII A C, XX/, poniżej warstw rumowiskowych, powstałych w czasie destrukcji i przebudowy budynku z XVI-XIX w., odkryto mury wykonane z łatwo tutaj dostępnego margla wapiennego. Mur nr 1 zorientowany był N-S, zbudowany z kamieni obciosowanych łączonych zaprawą wapienną w układzie warstwowym, dość regularnym. Grubość muru wynosiła 80 cm, poziom stopy na głębokość 2,80, posadowiony był na calcu. Czas jego powstania datować można wstępnie na XIV w., został on zniszczony od strony N przez fundament starszej fazy obecnego stojącego budynku tzw. "baszty".

Nad sposobem ufortyfikowania wzgórza przeprowadzono obserwacje w wykopach XIX, XXI-XXIII. Dwa pierwsze zostały założone na przedłużeniu linii muru kamiennego, widocznego w zerwanej pionowo, wschodniej skarpcie wzgórza. W obu odkryto zamiast ciągłego muru, dwa kamienne "słupki", oddalone o 2,80 m jeden od drugiego. Wymiary pierwszego, eksplorowanego w wyk. XIX wynosiły 1,70-1,40 m na linii E-W oraz 1,30-1,40 na linii S-N, natomiast drugiego 1,75-1,80 i 1,80 m. Stanowiły one część umocnień zamkowego "fortalicjum" otoczonego ponadto głęboką fosą ze śladami zastoisk wody /wykop XVIII/.

Badania będą kontynuowane.